

Designing the Curriculum Scopes of Life Skills for Iranian Higher Education Students

Roya Ghavanlo ¹, Ali Asghar Bayani ^{1*}, Hamze Akbari ¹, Hasan Saemi ¹

¹ Educational Science group, Azadshahr unit, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran.

*Corresponding author: Ali Asghar Bayani, Educational Science group, Azadshahr unit, Islamic Azad University, Azadshahr, Iran.
Email: aabayani@yahoo.com

Article Info

Keywords: Objects,
Curriculum, Life skills,
Higher education

Abstract

Introduction: It is obvious that the health of people in each community lead to development of society and the students are the main parts of society. They are faced to many problems and have to tolerate stress and anxiety in their study course. They are exposed to many psychological and social problems. To prevent these injuries, life skills should be included in the curriculum in higher education. The aim of this research was to design the curriculum scopes of life skills for Iranian higher education students.

Methods: This study was done by qualitative approach and content analysis method. Participants included 15 life skills supervisors and 15 written documents. Targeted sampling was used to select individuals. Data were collected through semi-structured interviewers up to the saturation stage and analyzed with the MAXQDA software in three stages: open, axial and selective coding.

Results: The findings of this study included 157 initial codes, which were finally combined with the initial codes of 57 conceptual codes, 8 axial codes and 5 selective codes. Selection codes “social development, economic development, strengthening advanced life skills, mental welfare, and self-sufficiency” were extracted for the target element.

Conclusions: The findings showed that the objectives of life skills curriculum should be include social, economic and psychological contexts.

Results: The results of data analysis showed that both methods of work-oriented with a significant level ($p < 0.01$) resulted from the traditional grammatical-translational method. Comparing the two methods of work-centered interaction, the interactive-collaborative method of the conventional method was better in relation to self-efficacy ($p < 0.01$) but in the case of attitudinal barrier, despite the difference in the mean of the two groups in the mean of the two groups in favor of the method Interactive-participatory approach to positive attitude did not show statistically significant difference ($p > 0.26$).

Conclusion: Considering the effectiveness of the interactive-participatory teaching-job-based teaching method, it is suggested that self-efficacy and positive attitude be increased to improve students' academic status.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

طراحی اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی برای دانشجویان دوره کارشناسی مراکز آموزش عالی ایران

رویا قوانلو^۱، علی اصغر بیانی^{*}، حمزه اکبری^۱، حسن صائمی^۱

^۱ گروه علوم تربیتی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران

*نوبنده مسؤول: علی اصغر بیانی، گروه علوم تربیتی، واحد آزادشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران؛ ایمیل: aabayani@yahoo.com

چکیده

مقدمه: سلامتی افراد محور توسعه جامعه است و دانشجویان بخش اعظمی از جامعه جوان ما را تشکیل میدهند. آنان به لحاظ مشکلات و استرس های متنوعی که در این دوران متحمل میشوند، در معرض ابتلا به بسیاری از مشکلات روانی – اجتماعی قرار دارند. برای جلوگیری از این آسیب ها باید مهارت های زندگی در قالب برنامه درسی در آموزش عالی گنجانده شود. هدف از این مطالعه طراحی اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی را برای دانشجویان دوره کارشناسی مراکز آموزش عالی ایران بود.

روش ها: این مطالعه با رویکرد کیفی و روش تحلیل محتوا انجام شد. مشارکت کنندگان را ۱۵ نفر صاحب نظر در زمینه مهارت های زندگی و ۱۵ سند مکتوب شامل می شد. برای انتخاب افراد از روشن نمونه گیری هدفمند استفاده شد. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختار تا مرحله اشباع گردآوری و با نرم افزار MAXQDA طی سه مرحله کد گذاری باز مhorی و گزینشی، تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج: یافته های حاصل از این پژوهش شامل شامل ۱۵۷ کد اولیه بوده که در نهایت با ادغام کدهای اولیه ۵۷ کد مفهومی، ۸ کد مhorی و در ۵ کد گزینشی ارائه گردید؛ کد های گزینشی « توسعه اجتماعی، توسعه اقتصادی، تقویت مهارت های مربوط به زندگی پیشرفته، بهزیستی روانی، خودشکوفایی » برای عتصر هدف استخراج شد.

نتیجه گیری: یافته ها نشان داد اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی باید زمینه های اجتماعی، اقتصادی و روانی را در بر گیرد.

کلمات کلیدی: اهداف، برنامه درسی، مهارت های زندگی، آموزش عالی

مقدمه

در جامعه بوده و در بسیاری از موارد از توانایی‌های لازم جهت برخورد با مشکلات و چالش‌ها برخوردار نبوده و در معرض بسیاری از آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اخلاقی و رفتاری قرار می‌گیرند. کسب مهارت زندگی در کنار کسب دانش و تغییر مناسب نگرش‌ها، ارزش‌ها و تقویت رفتارهای مناسب، مشکلات و موانع سلامتی را کاهش میدهد و درنتیجه بهداشت روانی را ارتقا می‌بخشد (۶)

بهبود مهارت‌های زندگی در اموزش عالی، آن را در جایگاه مهمتری قرار میدهد. از انجایی که دانشجویان از طریق آموزش عالی یه شهروندانی تبدیل می‌شوند که ماهیت جامعه ما را تعیین می‌کنند در نتیجه آموزش عالی از طریق بهبود قابل ملاحظه مهارت‌های زندگی در شهروندان فرصتی حیاتی برای تاثیرگذاری بر اینده دارد (۷)

علیرغم ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی و تغییر در شیوه‌های زندگی، امروزه بسیاری از افراد در رویارویی با مشکلات زندگی فاقد توانایی‌های لازم و اساسی هستند و همین امر انها را در مواجهه با مشکلات زندگی آسیب پذیر نموده است. (۸) مهارت‌های زندگی به مجموعه‌ای از توانایی‌هایی گفته می‌شود که زمینه سازگاری و رفتار مثبت و مفید را فراهم آورده، به فرد کمک می‌کند تا مسولیت‌ها و نقش‌های اجتماعی خود را بپذیرد و به شکل موثری عمل کند (۹) به عبارت دیگر مهارت‌های زندگی مجموعه‌ای از توانایی‌های است که زمینه سازگاری و رفتار مثبت و مفید را فراهم می‌آورد؛ بد نتیجه فرد قادر می‌شود بدون اینکه به خود یا دیگران صدمه بزند، مسولیت‌های مربوط به نقش اجتماعی خود را بپذیرد و با چالش‌ها و مشکلات روزانه زندگی، با خود، دیگران و محیطی که در آن زندگی می‌کند تعامل ایجاد کند (۱۰)

تاریخچه آموزش مهارت‌های زندگی به سال ۱۹۷۹ بر می‌گردد. در این سال Botvin دانشمند علوم رفتاری و استاد روانپژوهی، یک برنامه آموزش مهارت‌های زندگی بسیار موثر را برای نوجوانان پایه هفتم تا نهم تحصیلی منتشر کرد. او در این آموزش‌ها، از راهبردهایی استفاده کرده که ارتقای مهارت‌های ابراز وجود، تصمیم‌گیری و تفکر انتقادی برای داشت آموزان، توانمندی رد کردن پیشنهاد مصرف مواد را در آنها ایجاد می‌کرد. فرستهایی برای یادگیری تمرینات مهارت‌های اختصاصی دارای مشکل تنها یک قسمت از برنامه آموزشی گستردۀ ای است که مهارت‌های زندگی کلی ترا آموزش میدهد، قصد وی از ایجاد چنین برنامه‌ای، ایجاد یک راهبرد پیشگیری جداگانه بود که بتواند به صورت مؤثرتری انواع رفتارهای مربوط به مصرف مواد را هدف قرار دهد. (۱۱) به دنبال این اقدام مقدماتی از سال ۱۹۹۳ به بعد سازمان جهانی بهداشت با همکاری یونیسف برنامه آموزش مهارت زندگی را به عنوان یک طرح جامع پیشگیری اولیه و ارتقای سطح بهداشت کودکان و نوجوانان معرفی نمود (۱۲)

نقش آموزش عالی و دانشگاه در رشد شکوفایی استعدادهای جوانان به عنوان آینده‌سازان جامعه غیر قابل انکار است آموزش عالی با نقش تربیت نیروی انسانی متخصص و متعدد برای جامعه، اهمیت ویژه‌ای در فرایند رشد و توسعه کشوردارد. (۱) این نظام با تربیت افراد، مدیران و رهبران جامعه و با رشد توانایی‌ها و پتانسیل فکری انسان در توسعه مرزهای دانش بشری نقش بسزایی داشته است. همچنین با تقویت نیروی اکتشاف و نوآوری خلاقیت و ابداع و گسترش روی انتقادی در میان تحصیل‌کردن به حل چالش‌های مختلف جوامع و اصلاح ناسایی‌های موجود در آن کمک می‌کند. (۲) بنابراین نظام آموزش عالی باید فراغیران را در تمامی دورها از جمله دوره کارشناسی هر چه بیشتر به دانش و نگرش و مهارت‌های لازم مجذب سازد. فراتر از آن باید به آنها بینشی دهد تا در پرتو آن بتوانند به یادگیری خود در سراسر زندگی ادامه دهند و در عرصه توسعه اقتصادی و اجتماعی حضوری فعال داشته و به توسعه فردی خود نوجه نمایند (۳) آموزش عالی همچون سایر نظامهای اجتماعی از پیچیدگی‌ها و مسائل خاص خود برخوردار است یکی از مهمترین و حساس به تصمیم‌گیری در نظام آموزش عالی برنامه‌های آموزشی و درسی است. (۴)

برای تحقق این منظور نظام آموزش عالی ایران دروسی را به عنوان دروس عمومی در برنامه درسی خود قرار داده است که شامل مبانی نظری اسلام، اخلاق اسلامی، انقلاب اسلامی، تاریخ و تمدن اسلامی، آشنایی با منابع اسلامی، زبان فارسی و انگلیسی، تربیت بدنی و دانش خانواده و جمعیت می‌باشد. با توجه به اینکه دانشجویان از جمله افرادی هستند که تحت تاثیر آسیب‌های فردی و اجتماعی

ناشی از عدم آگاهی از مهارت‌های زندگی قراردارند، لذا وجود برنامه درسی آموزش مهارت‌های زندگی نیز در سطح نظام آموزش عالی ضروری است. کسب دانش در زمینه مهارت‌های زندگی موجب نگرش و ارزش‌های مثبت در فرد می‌شود، این نگرش موجب رفتار مثبت شده و در نتیجه مانع بروز مشکل و ارتقای بهداشت روانی در جامعه می‌گردد. (۵)

وروود به دانشگاه مقطوعی بسیار حساس به شمار می‌رود که تغییر عده ای در زندگی اجتماعی و فردی به وجود می‌آورد. در این دوره فرد با تغییرات زیادی در روابط انسانی و اجتماعی روبرو می‌شود. از آن جمله می‌توان به ایجاد روابط جدید، دوری از خانواده، مدیریت مسایل تحصیلی، معیشتی و عاطفی، تغییر در عادات مطالعه، زندگی در شرایط خوابگاه دانشجویی، کافی نبودن امکانات رفاهی و اقتصادی، منابع درسی متعدد اشاره کرد. ناتوانی در رویارویی موفقیت آمیز با مسائل باد شده از عوامل مهم در ناسازگاری دانشجویان می‌باشد (۶) دانشجویان از جمله کسانی هستند که تحت تاثیر شرایط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حاکم

روش ها

این مطالعه با رویکرد کیفی و روش تحلیل محتوا انجام شد...جامعه تحقیق در بخش کیفی استادیو اعضای هیئت‌علمی متخصص در حوزه برنامه‌ریزی درسی، تعلیم و تربیت، روانشناسی و اسناد مكتوب لاتین مرتبط با موضوع پژوهش که بین سالهای ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۷ منتشر شده اند را شامل می‌شد. جم نمونه از ۱۵ نفر استاد و ۱۵ سند (۱۲ مقاله و ۳ کتاب) تشکیل شد. برای انتخاب افراد نمونه از روش نمونه گیری هدفمند تا رسیدن به مرحله اشباع استفاده شد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختار تا مرحله اشباع گردآوری و با نرم افزار MAXQDA تجزیه و تحلیل شدند. تحلیل داده‌ها کیفی بر اساس شیوه سیستماتیک Strauss و Corbin (۱۹) انجام شد که در طی آن تجزیه و تحلیل اطلاعات در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شد. روایی (Validity) این پژوهش با استفاده از نظر متخصصان و استادی راهنمای و مشاور مورد بررسی قرار گرفت. در همچنین برای سنجش پایایی (Reliability) در این پژوهش از روش «پایایی بازارآزمون» استفاده شد. پایایی بین کدگذاران برای مصاحبه‌های انجام گرفته در این تحقیق برابر ۸۸درصد بود و از آنجایی که پایایی بالای ۶۰ درصد قابل قبول است (۲۰) بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که کدگذاری‌های انجام گرفته از پایایی مناسبی برخوردار است.

نتایج

در طول مرحله کدگذاری باز و محوری، داده‌ها به دقت مورد بررسی قرار گرفتند، مفاهیم، زیر مقوله‌ها و مقوله‌های اصلی مربوط به آنها مشخص شدند، ابعاد و ویژگیها تعیین شد و الگو مورد بررسی قرار گرفت. واحد اصلی تحلیل برای کدگذاری بازو محوری، مفاهیم بودند. هنگام تجزیه و تحلیل دقیق داده‌ها، مفاهیم از طریق عنوان گذاری توسط محقق، به طور مستقیم از رونوشت مصاحبه شرکت کنندگان و یا با توجه به موارد مشترک کاربرد آنها، همچنین از بررسی اسناد مكتوب ایجاد شدند. در فرایند تحلیل محتوا ۱۵۷ کد از مصاحبه‌ها و اسناد استخراج شد. در نتیجه ۵۷ مفهوم در مرحله کدگذاری بازو در نهایت ۸ زیر مقوله در مرحله کدگذاری محوری و ۵ مقوله از داده‌های کیفی به دست آمد. که در ادامه به بررسی سوال پژوهش بر اساس تحلیل مصاحبه‌ها و اسناد می‌پردازیم.

سوال پژوهش-اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی در دوره کارشناسی نظام آموزش عالی چیست؟
جدول ۱ مفاهیم، کدهای محوری و کدهای گرینشی اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی را نشان می‌دهد.

پژوهشگرانی سعی کرده اند برای مهارت‌های زندگی در دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه الگوهای مهارت‌های زندگی را طراحی کنند. برای مثال بندک (۱۳۹۳) مولفه هدف در برنامه درسی آموزش مهارت‌های زندگی در دوره ابتدایی را شامل ۸ قسم ارتقای مهارت‌های زندگی فردی، ارتقای بهداشت جسم و روان، ارتقای معنویات، ارتقای مهارت‌های زیست محیطی، ارتقای مهارت شهریوندی، رشد تفکر سیاسی، ارتقای مهارت‌های عصر فناور، رشد مهارت‌های اقتصادی را یافت (۱۳). ادب (۱۳۸۲) به طراحی الگوی برنامه درسی برای دوره راهنمایی پرداخته است و دریافت که اثربخشی بیشتر درس مهارت‌های زندگی به سه مهارت ارتباط مطلوب، ارزش‌های فردی و خانوادگی و فشار روانی وابسته است (۱۴) و کرد نوقابی و پاشا شریفی (۱۳۸۴) به تهیه و تدوین برنامه درسی مهارت‌های زندگی برای دانش آموزان دوره تحصیلی متوسطه پرداخته (۱۵).

یوسف زاده و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی تحت عنوان طراحی الگوی برنامه درسی مهارت‌های زندگی دانش آموزان دوره دبیرستان از دیدگاه کارشناسان برنامه ریزی درسی به نتایج زیر دست یافت: اهداف در حوزه شناختی در طراحی برنامه درسی مهارت‌های زندگی باید مشتمل بر دانش، درک و فهم، کاربرد، تحلیل، ترکیب و ارزشیابی باشد. اهداف در حوزه نگرش باید شامل توجه، پاسخ، ارزش گذاری، سازماندهی ارزش‌ها و تبلور در شخصیت باشد. (۱۶)

Pohan و همکاران در پژوهشی تحت عنوان پیشگیری از ایدز و اج آی وی از طریق آموزش مهارت‌های زندگی در اندونزی به نتایج زیر دست یافتند: با توجه به افزایش روزافزون شمار جوانان مبتلا به ایدز و اج آی وی در این کشور، طراحی برنامه‌های پیشگیرانه می‌تواند نقش مهمی در ارتقای دانش و نگرش جوانان به این بیماری‌ها باشد.. (۱۷)

Kawalekar در پژوهش خود با عنوان ارزش مهارت‌های زندگی در آموزش عالی به نتایج زیر دست یافتند. برنامه درسی مهارت‌های زندگی درآموزش عالی فرصتی اساسی برای تأثیرگذاری در جامعه، حل مسائل و مشکلات افراد و دست یابی به حق شخصی است. پیشرفت مهارت شهریوندی از رویکردهای مهارت‌های زندگی است (۱۸)

بررسی‌ها حاکی از آن است که تا کنون طراحی برنامه درسی مهارت‌های زندگی برای دانشجویان در نظام آموزش عالی ایران مورد توجه محققان قرار نگرفته است. با توجه به آنچه که در بالا به آن اشاره شد پژوهش حاضر درصد است که به این سوال پاسخ دهد که چگونه می‌توان اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی برای دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ایران را توسعه دنی کرد؟

جدول ۱ . تدوین اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی

کد های گزینشی	کد های محوری	مفاهیم
توسعه اجتماعی	نیل به انسجام و ارتقا اجتماعی	شهروند جهانی شدن، شهروند مطلوب، کسب دانش و مهارت مورد نیاز برای کنترل فشار اجتماعی، ترویج صلح، دموکراسی و حقوق بشر، جامعه‌پذیری، آماده‌سازی جوانان برای تغییر وضعیت اجتماعی، تحقق جامعه دانایی
توسعه اقتصادی	بهبود کیفیت روابط	بهبود مهارت‌های ارتباط موثر، توانایی ایجاد و حفظ روابط بین فردی موثر، حل تعارض بین فردی
بهزیستی روانی	بهبود سلامت روانی	تامین سلامت اجتماعی، تامین تدرستی جسمی، تامین نیازها و سلامت جامعه، مهارت فرزندپروری، افزایش استفاده مثبت از اوقات فراغت، کاهش انتقال اچ آی وی ایدز، حل مشکلات اجتماعی مانند جلوگیری از سوءصرف مواد مخدر، مهارت انتخاب همسر، توانایی مراقبت از محیط زیست
خودشکوفایی	تحقیق ساختن توانایی‌های بالقوه فرد توسط خودش	توانایی سازگاری با زندگی مدرن، توانایی استفاده مطلوب از تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات، کنار آمدن با ضرورت‌های زندگی صنعتی و ماشینی، تقویت مهارت استفاده از رسانه‌ها و فضای مجازی، افزایش مسوليت‌پذیری فردی و اجتماعی افزایش عزت نفس، شفقت ورزی، بهبود سلامت روان، کمک به شناخت خود، تجهیز افراد به ابزار و روش‌های مقابله با فشارهای روانی، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و اختلالات روانی، پیشگیری از مشکلات روانی رفتاری و اجتماعی، ایجاد روحیه مقاومت در برابر تبلیغات مسموم، مقاومت و دفع فشارهای روانی از طرف دیگران، رفتار عاقلانه در موقعیت‌های پرخطر، کنار آمدن با انتظارات دیگران، ارتقا سطح سازگاری فرد با خود و دیگران و محیط زندگی، تقویت انعطاف‌پذیری
همانطورکه جدول ۱ نشان می‌دهد اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی در آموزش عالی را توسعه اجتماعی، توسعه اقتصادی، تقویت مهارت‌های مربوط به زندگی پیشرفته، بهزیستی روانی و خودشکوفایی تشکیل می‌دهد.	مهارت‌های زندگی در آموزش عالی را توسعه اجتماعی، توسعه اقتصادی، تقویت مهارت‌های مربوط به زندگی پیشرفته، بهزیستی روانی و خودشکوفایی تشکیل می‌دهد.	ایجاد هویت، ایجاد مهارت حل مساله، تقویت مهارت مقابله با استرس، پرورش تفکر انتقادی، تقویت اعتماد به نفس، تقویت مهارت همدلی، تقویت مهارت نه گفتن، تقویت مهارت تصمیم‌گیری، تقویت مهارت مدیریت خشم، تقویت مهارت رفتار جرأت مندانه، تقویت مهارت خود آگاهی، تقویت مهارت تفکر خلاق، تقویت مهارت حل مساله، جلوگیری از افت و کاهش عملکرد تحصیلی، تقویت مهارت های حرفه‌ای و شغلی

۱-۳: تامین سلامت اجتماعی: مشارکت کننده ۱۰ گفت: " در صورتی که مهارت‌های زندگی در جوانان بالا باشد آنان نسبت به سلامتی خود مسئولیت پذیرتر می‌شوند تصمیمات مناسبی می‌گیرند و سبک زندگی سالمی را در طول زندگی پیش خواهند گرفت "

۱-۴: توانایی روبه رو شدن با چالش‌های زندگی: در سند ۶ آمده است: " هدف از برنامه آموزش مهارت‌های زندگی کاهش رفتارهای پرمخاطره مثل سوء استفاده از مواد مخدر و رفتارهای پرخطر جنسی که منجر به نتایج نظری اچ آی وی بارداری و اعتیاد می‌شود، کاهش رسیک در زندگی و افزایش رفاه، کاهش انتقال اچ آی وی ایدز، کاهش مصرف مواد مخدر و افزایش استفاده مثبت از اوقات فراغت می‌باشد."

توسعه اقتصادی: این مقوله شامل زیر مقوله سازگاری با مسائل اقتصادی و نیازهای معیشتی می‌باشد.

" هدف تحقیق جامعه دانایی از طریق بهبود نتایج آموزشی؛ تحقق اقتصادی و توسعه از طریق بهبود اشتغال و کارآفرینی؛ و نیل به ارتقا اجتماعی انسجام از طریق بهبود تعامل مدنی ناراحت نکند."

همانطورکه جدول ۱ نشان می‌دهد اهداف برنامه درسی مهارت‌های زندگی در آموزش عالی را توسعه اجتماعی، توسعه اقتصادی، تقویت مهارت‌های مربوط به زندگی پیشرفته، بهزیستی روانی و خودشکوفایی تشکیل می‌دهد.

توسعه اجتماعی: مقوله توسعه اجتماعی دارای زیر مقوله های نیل به انسجام و ارتقا اجتماعی، بهبود کیفیت روابط، تامین نیازها و سلامت جامعه، توانایی روبه رو شدن با چالش‌های زندگی روزمره بود.

۱-۱: نیل به انسجام و ارتقا اجتماعی: در سند ۱۲ آمده است: " هدف از برنامه آموزش مهارت‌های زندگی جامعه‌پذیری، آماده‌سازی جوانان برای تغییر وضعیت اجتماعی بهبود ظرفیت کاری خود و بهبود وضعیت محیط کار است." (سند ۱۲)

۱-۲: بهبود کیفیت روابط: مشارکت کننده ۱ بیان کرد: " هدف بهبود مهارت‌های ارتباط موثر و حل تعارض بین فردی به طوری که فرد بتواند با دیگران کنار بیاید و مسائل خود را با دیگران حل کرده و به اهداف خود در ارتباط برسد به طوری که دیگران را نیز ناراحت نکند."

است."(سنده ۱۴)

تقویت مهارت های مربوط به زندگی پیشرفتہ: این مقوله شامل زیر مقوله توانایی سازگاری با زندگی پیشرفتہ و صنعتی می باشد. در این باره مشارکت کننده ۱ گفت: "کنار آمدن با ضرورت های زندگی صنعتی و ماشینی که باعث می شود ارزش ها دگرگون شوند و این دگرگونی ارزش ها و مسائلی را به دنبال دارد که فرد باید بتواند با این مسائل کنار بیاید. مسائل جدید در رابطه با فناوری های نوین ارتباطی پیدا پیش آمده مثل موبایل اینترنت و فضای مجازی"

بهزیستی روانی: این مقوله شامل زیر مقوله ی بهبود سلامت روانی می باشد. مشارکت کننده ۶ بیان کرد: "ارتقا سلامت روان، پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی، در کل توانمند سازی افراد در ابعاد روانی - اجتماعی تا افراد سالم داشته باشیم و در نتیجه جامعه سالم. همچنین مهارت های زندگی باعث تقویت اعتماد به نفس می شود، باعث رشد و تقویت عواطف انسانی می شود، کمک به شناسایی و بیان احساسات، تامین تندرنستی جسمی و سلامت روان، تقویت مهارت های ارتباطی، تربیت شهروند متعادل برای اجتماع، تقویت روحیه هم زیستی، مسالمت آمیز با دیگران که این اهداف اگر به دست بیاید سلامت جسم و روان در نتیجه سلامت جامعه را تضمین میکند" (مصطفی)

خودشکوفایی: این مقوله شامل زیر مقوله ی محقق ساختن توانایی های بالقوه فرد توسط خودش، می باشد. در سنده شماره ۳ آمده است: "ایجاد هویت یکی از اهداف برنامه مهارت های زندگی می باشد. خودآگاهی به نوجوانان کمک می کند تا خود را بشناسند و هویت شخصی خود را ایجاد کنند و فقدان اطلاعات و مهارت ها مانع آنها در کشف پتانسیل و ایجاد یک تصویر مثبت و حرفه ای مثبت می شود." (سنده ۳)

بحث

هدف از پژوهش کیفی حاضر، طراحی اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی برای دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی ایران بود. در این راستا برای تعیین اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی از تحلیل مصاحبه ها و استناد ۵ مقوله و از پیر تعیین اهداف به شمار می آید. توسعه اجتماعی یکی از مقولات مهم در کیفیت سیستم اجتماعی از طریق نهادینه کردن اخلاق توسعه، به ویژه کیفیت و افزایش همیستگی و وفاق اجتماعی برای حصول به اخلاق توسعه اجتماعی، با امنیت اجتماعی و ارتقاء ضریب عدالت اجتماعی در جهت ارتقاء کیفیت زندگی است. در مجموع توسعه اجتماعی یکی از زمینه هایی در نظر گرفته شد که می توان با گسترش و

ارتقاء شاخص های آن در جامعه، نسبت به رسیدن به توسعه ای متوازن و برابر بین مناطق و افراد، در جهت رفاه و رضایت افراد از زندگی، حرکت کرد. توسعه اجتماعی بیانگر بهزیستی کلیه افراد جامعه است. نیل به انسجام و ارتقاء اجتماعی یکی از مولفه های مهم در توسعه اجتماعی می باشد. بهبود کیفیت روابط از دیگر مولفه های توسعه اجتماعی است. ارتباط و روابط مناسب اجتماعی یک امر ضروری برای داشتن جامعه سالم است. در صورت کاهش یافتن روابط صحیح و قابل اعتماد اجتماعی در میان افراد، آسیب های اجتماعی و نابسامانی های زیادی گریبان گیر شهر و خانواده و در کل، جامعه می شود. این هدف با نتایج پژوهش فلاحتی، کفایی (۲۱) منطبق است. یکی از اهداف مهم در به چالش کشیدن مفهوم سنتی توسعه موضوع، سلامت افراد و جامعه می باشد فلذی یکی از پیامدهای مهم توسعه اجتماعی سلامت اجتماع و حصول نسبی جامعه سالم می باشد. این هدف با نتایج مفرد (۲۲) همسو می باشد. توانایی روبه رو شدن با چالش های زندگی یکی دیگر از اهداف اجتماعی آموزش مهارت های زندگی می باشد که با تحقیقات پوهان و همکاران منطبق است. یکی دیگر از مقوله های به دست آمده در بحث هدف توسعه اقتصادی می باشد. خواجه شاهکوهی، صحنه (۲۳) معتقدند انشاگاه در توسعه اقتصادی نقش زیربنایی دارد کمبود و نارسانی های نیروی انسانی چه از نظر تعداد بچه از نظر نوع و کیفیت یکی از مهمترین و اساسی ترین تنگناهای توسعه اقتصادی به شمار می رود. عرب زاده توانایی سازگاری با مسائل اقتصادی و نیازهای معیشتی را شرط اساسی در بهره وری بهینه از نیروهای کارآمد و تحصیل کرده می باشد. تقویت مهارت های مربوط به زندگی پیشرفتہ یکی دیگر از اهداف مهم آموزش مهارت های زندگی می باشد که اهداف Martin Jones (۲۴) و امان زاده بنه، نعمان اف (۲۵) به آن اذعان داشته اند. از عمدۀ ترین عوامل در رشد افراد مشغول به تحصیل و توسعه، مسئله بهزیستی روانی انسانها است. بهزیستی روانشناسی، اصطلاحی ذهنی است که معانی متفاوتی برای افراد مختلف دارد. بهزیستی روانشناسی همان سلامت روان است. فردی که سالم است قادر به مقابله و تنظیم فشارهای مکرر زندگی روزمره در یک راه قابل قبول است. حسین لو، حسینی دولت آبادی (۲۶) معتقدند با آموزش مهارت های زندگی می توان از بسیاری از بیماریها پیشگیری کرد و سلامت روانی دانشجویان را افزایش داد. خودشکوفایی یعنی محقق ساختن توانایی های بالقوه فرد توسط خودش که مهم ترین هدف برنامه درسی مهارت های زندگی می

دانشگاه آزاد اسلامی مورد تأیید قرار گرفته است

سپاسگزاری

بدین وسیله از معاونت تحقیقات و فناوری واعضای شورای پژوهشی آن دانشگاه تقدیرو تشکر می گردد.

سهم هر نویسنده

این مقاله برگرفته از رساله دکترای تخصصی نویسنده اول می باشد و اساتید راهنمای و مشاور سهم شایانی در نگارش رساله و تدوین مقاله داشته اند.

تضاد منافع

این مقاله هیچگونه تعارض منافعی با فرد یا سازمانی نداشته و بین نویسندها نیز هیچگونه تعارض منافعی وجود ندارد.

منابع

- Wells I E. Psychological Well-Bing, Psychology of Emotion, Motivations And Actions, Nova Science Publi Shers, Inc. New York. 2010
- Azizi, N . An Introduction to Higher Education in Iran with Emphasis on the Humanities. Tehran: Research Institute for Cultural and Social Studies .2006. [Persian]
- Karimi,S, Nasr,A, Boghratian ,K, Lifelong Learning: The Approach of University in 21st Century,Esfahan:Samt.2009. [Persian]
- Arefi,M, Strategic Planning in Higher Education, Shahid Beheshti University Jihad Publications, First Edition, Tehran.2005. [Persian]
- Mobaderi T, Roudbari M. Assessment of Students' life skills in Iran University of Medical Sciences. RJMS. 2018; 24 (165):9-21. [Persian]
- Arabzadeh ,M.The Role of self-construal and Academic Emotions in predicting Academic Adjustment of Medical Student.rme.2019;11(2):44-53. [Persian]
- Kawalekar, J. S. "The Value of Life Skills in Higher Education." IOSR Journal of Research and Method in Education .2017: 7 (3) :43-46.
- Mohammadzadeh Vijeh, M, Life Skills Training and Its Impact on Improving Participants' Lives, Educational Journal.2007; 3 (11): 115-130. [Persian]
- Khanifar, H, Pour Hosseiniyan, M, Life Skills, 8th Edition, Qom: Hajar. 2006. [Persian]
- Rubin, S. E, Chan F, Thomas, D. L, "Assessing Changes in life Skills and Quality of life Resulting
- Botovin,G.J,kantor,L,W, preventing alcohol and tobacco use through life skills treaining ,journalof alcool research and health.2007;24(4):8-25.
- Fati, L, Motabi, F, Life Skills for Students, Modares Booklet, Workshop of Consultants of Medical Sciences Universities, Sheen Hotel, Tehran.2004. [Persian]
- Bandak, M.Designing a desirable model of life skills training program for elementary school life, PhD thesis, Tehran: Allameh Tabatabai University.2014
- Adib, Y, Designing a Model of life skills curriculum for the academic course, PhD thesis, Tehran: Tarbiat Modares University.2003. [Persian]
- Kurd Noghabi, Rasoul, Pasha Sharifi, Hassan. Preparation and development of life skills curriculum for high school students, educational innovations.2005; 4(12):11-34. [Persian]
- Yousefzadeh P, Farzad V, Navabinejad S, Noranipoor R. Comparison of effectiveness of integrative behavioral couple therapy and behavioral systems couple therapy in increasing mental health of couples. EBNESINA. 2017 ;19(1):22-28. [Persian]
- Pohan, M. N., et al. "Hiv-Aids prevention through a life-skills school based program in Bandung, west java, Indonesia: evidence of empowerment and partnership in education." Procedia-Social and Behavioral Sciences .2011;15: 526-530.
- Kawalekar S Jyoti.The Value of Life Skills in Higher Education, IOSR Journal of Research & Method in Education .2017;7(3): 43-46.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research (3rd ed.): Techniques and procedures for developing grounded theory. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.2008
- Mohammadbeigi A, Mohammadsalehi N, Aligol M. Validity and Reliability of the Instruments and Types of MeasurmentS in Health Applied Researches. JRUMS. 2015; 13 (12) :1153-1170. [Persian]
- Fallahi A, Kafashi M. "Study of the effect of social development on social health in Tehran metropolis. 1397; 10(2): 59-72. [Persian]
- Mofrad, S. Life skills development among freshmen students. International Review of Social Sciences and Humanities.2013;5(1): 232-238.
- Khajeh Shahkoohi, Alireza, Sahneh, Bahman, The Role of Higher Education in Economic Development, Higher Education Letter.2008; (1) 3: 1385-85. [Persian]
- Martin, I., & Jones, D. Exploring the life skills needs of British adolescent athletes. Psychology of Sport and Exercise.2009;10(1):159-167.
- Amanzadeh Banesh ,A, Noman F. M. "The effect of teaching based on the principles of new educational

نتیجه گیری

هدف از این پژوهش طراحی چهارچوب مفهومی اهداف برنامه درسی مهارت های زندگی بود. نتایج نشان داد اهداف برنامه درس باید زمینه های اجتماعی، اقتصادی، تقویت مهارت های مربوط به زندگی پیشرفت، بهزیستی روانی و خودشکوفایی را در بر گیرد.

ملاحظات اخلاقی

اصول اخلاقی در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه به صورت کتبی از مشارکت کنندگان جهت شرکت در مطالعه، ضبط مصاحبه ضمن حفظ بینامی و رازداری و اختیار آنان برای ترک مطالعه رعایت شد. انجام این پژوهش با شناسه اخلاق IR.IAU.AK.REC.1399.008 کمیته اخلاق

- technologies on the life skills of students of universities in Mazandaran province, Information and Communication Technology in Educational Sciences.2014;4 (3) : 145-162. [Persian]
26. Hosseini Dowlatabadi F, Sadeghi A, Saadat S, Khodayari H. Relationship Between Self- Efficacy and Self- Actualization with Coping Strategies Among Students . rme.2014; 6 (1):10-18. [Persian]